

Илијана Р. Чутура
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука, Јагодина

УДК014.3УЗДАНИЦА"2003/2017"(049.32)

Примљен: 23. октобар 2018.

Прихваћен: 20. новембар 2018.

БИБЛИОГРАФИЈА ЧАСОПИСА УЗДАНИЦА

Александар Б. Дучић, *Библиографија часописа Узданица (2003–2017)*, Јагодина – Крагујевац: Факултет педагошких наука – Универзитетска библиотека, 2018, 143 стр.

Библиографија часописа Узданица вредан је сараднички и суиздавачки подухват двеју установа у оквиру Универзитета у Крагујевцу: Факултета педагошких наука у Јагодини и Универзитетске библиотеке. Публикована је као електронско издање и у штампаној форми. Циљ овог пројекта јесте представљање, како научној тако и широј јавности, Нове серије Часописа, али и повећање видљивости, прегледности и доступности текстова истраживачима чија су поља интересовања језик, књижевност и педагошке науке. Нова серија покренута је 2003. године и до 2017, у ритму излажења два пута годишње, објављене су две свеске педагошко-литерарног и двадесет три свеске научног карактера. Тих двадесет пет бројева заступљено је у Библиографији.

Непосредан повод за израду *Библиографије* нове серије јесу два изузетна јубилеја Факултета педагошких наука у Јагодини као издавача *Узданице*: 120 година од оснивања Мушке учитељске школе у Јагодини и 25 година постојања Факултета. Истовремено, 2018. године Нова серија часописа обележава петнаестогодишњицу континуираног излажења и добија свој такође „јубиларни” двадесет пети научни број. И наредна, 2019. година, до неће прослављање богате историје и традиције поводом великих годишњица: 120 година од оснивања ђачке дружине „Узданица” у јагодинској Српској краљевској мушкој учитељској школи и 80 година од оснивања Часописа. Тако ова *Библиографија*, осим што обележава овогодишње, иде и у сусрет наредним јубилејима Школе, Факултета и Часописа.

Библиографију Узданице потписује Александар Дучић, виши библиотекар и руководилац Одељења периодике Универзитетске библиотеке у Крагујевцу. Библиографија обухвата петнаест година и 25 свезака Часописа, са грађом од 484 библиографске јединице. Чине је следеће целине: уводни текст уредника *Узданице* „Основица свему” (5–9), Уводне напомене (11–18),

Библиографска грађа (19–96), Регистри (97–139), Белешка о аутору (140), Литература (141) и Садржај.

Уводни текст уредника Часописа представља основне чињенице о постанку и динамици живота *Узданице* и о самој Библиографији. На историјат се у кратким цртама осврће и аутор, Александар Дучић, у Уводним напоменама. Потом представља библиографски поступак, наглашавајући да је библиографија рађена по Међународним библиографским стандардима за обраду делова публикација ISBD (CP), те да су све библиографске јединице обрађене по принципу „de visu“ (са књигом у руци). Стандардни поступак којим је библиографија прецизно и обухватно урађена омогућава кориснику лако долажење до исцрпних података (по азбучном реду презимена аутора, уз изузетке које аутор наводи у овом одељку). Додатно, корисник се може кретати кроз публикацију у више праваца, што је омогућено регистрима: Регистар наслова, Именски регистар, Предметни регистар, УДК регистар. Управо регистри јасно показују хетерогеност научних области и тема заступљених у Часопису с обзиром на то да се у њему публикују радови из свих области релевантних за образовање учитеља, васпитача и осталих радника у просвети.

Библиографија је опремљена и ликовним материјалом. На тај начин најречитије се показује и богата ликовна садржина Нове серије саме *Узданице*, чија је свака свеска илустрована прилозима једног уметника. Међу њима су значајна имена српског сликарства, вајарства и графичког дизајна, али и млади ствараоци из Србије и Европе. У *Библиографији* су поновљени прилози који су раније красили странице *Узданице*, а које су уступили Цветко Лаиновић (2006), Милорад Бата Михаиловић (2007), Ливиу Епурас (2014) и Љубинка Јовановић Михаиловић (2016).

Занимљиво је да се о часопису *Узданица* говори и пише као о својеврсном заштитном знаку традиције Факултета педагошких наука у Јагодини. Основан у доба Учитељске школе, излазио је у свим фазама развоја ове установе, те је и научни часопис наставио његово име и традицију. У „најсветлијим” тренуцима *Узданица* је представљала литерарно гласило ученика широм СФР Југославије (са данас невероватним тиражом који се кретао до преко 4.000 примерака), али је имала и дуге прекиде у излажењу који су понекад били узроковани и тешким друштвеним околностима. Укупно, пре покретања Нове серије и пре регистравања на листи Министарства просвете, науке и технолошког развоја (данас у категорији М52) *Узданица* је излазила само десетак година током скоро седам деценија. Најдужу фазу објављивања у континуитету имала је шездесетих година двадесетог века (пет година). Нова серија одликује се, дакле, не само промењеном концепцијом и научним профилем, него и далеко најдужим низом година у којем Часопис излази, што сведочи о једном новом периоду и стабилности овог гласила.

Тематски број часописа *Узданица* у години јубилеја посвећен је оснивачу јагодинске Учитељске школе, Сретену Ацићу, и заједно са *Библи-*

ографијом Нове серије израз је дужног поштовања према оснивачима и настављачима Школе, Академије, Факултета и Часописа. У јубиларној години Факултет педагошких наука публиковао је и илустровану монографију о развоју установе и *Поменик* учитељима и учитељцима – жртвама ратова Србије од 1912. до 1918. године. Како су променом концепције странице *Узданице* остале затворене за литерарне прилоге студената, на Факултету педагошких наука установљена је потпуно нова истоимена едиција у којој се по конкурс публикују најуспешнија остварења студената. У 2018. години, у част богатом литерарном животу од постанка Школе до данас, публикована је *Антилопија* песама и кратких прича некадашњих ученика и студената и садашњих студената.

Библиографија часописа Узданица аутора Александра Дучића чини целину са другим јубиларним публикацијама Факултета, показујући на најбољи начин да се богата историја Српске краљевске мушке учитељске школе у Јагодини и установа које су је наследиле у непрекинутом трајању од дванаест деценија не може одвојити од савременог живота и рада Факултета. У непрестаном дијалогу прошлости, садашњости и будућности *Библиографија* заузима значајно место као вредно сведочанство о научноистраживачком и издавачком раду на почетку двадесет првог века, али и као спомен на корене *Узданице* с краја деветнаестог.

